

KÜLTÜREL MİRASIN AKTARILMASINDA KÜLTÜR EVLERİNİN ROLÜ: KIRKLARELİ ÖRNEĞİ

Sibel Sü ERÖZ

Kırklareli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, sibeleroz@hotmail.com

Gizem ÖZGÜREL

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Marmaris Turizm MYO,
gizemozgurel@hotmail.com

Nihal YILMAZ

Kırklareli Üniversitesi, SBE, Turizm İşletmeciliği – nihal_745@hotmail.com

ÖZ

Ülkemiz, tarihinden gelen özellikleri ile oldukça zengin bir kültürel çeşitliliği içinde barındırmaktadır. Ülkemizdeki bu zenginlik kültür turizmi açısından da önemli bir potansiyeldir. Geçmişte koruyarak geleceğe aktarmaya çalıştığımız ve aynı zamanda kültür turizmi anlamında değerlendirdiğimiz somut kültürel miraslarımızın yanı sıra somut olmayan kültürel miraslarımızın da önemi anlaşılmış bu kapsamda illerde kültür evleri açılmaya başlanmıştır. Çalışmanın ana amacı kültürel mirasın geleceğe aktarılmasında kültür evlerinin rolünü Kırklareli ili özelinde belirlemektir. Bu amaçla Kırklareli ilinde yer alan Kırklareli İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi, Poyralı Kültür Evi ve Ertuğrul Köyü Kültür Evi incelenerek yetkililer ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kültürel Miras, Kültür Evi

THE ROLE OF CULTURAL HOUSES IN CONVEYING CULTURAL HERITAGE: THE CASE OF KIRKLARELI

ABSTRACT

Our country has a very rich cultural diversity with its features coming from its history. This wealth in our country is also an important potential in terms of cultural tourism. Realization of importance that our intangible cultural heritage and in this scope have begun to open cultural houses in province as well as our tangible cultural heritage which we have tried protectively convey to the future to try appraise in terms of cultural tourism. The main aim of the study is to determine the role of cultural houses in the Kırklareli province in conveying cultural heritage to the future. For this purpose, Kırklareli Special Provincial Administration Culture and Art House, Poyralı Culture House and Ertuğrul Village Culture House in Kırklareli province were examined and a qualitative research was carried out using the semi-structured interview form with the authorities.

Keywords: Culture, Cultural Heritage, Cultural Houses

Giriş

Trakya bölgesi içerisinde yer alan Kırklareli ili Trak'lardan itibaren kendilerine ayrılmış zaman dilimleri içerisinde birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bir ildir. Bu özelliği ile geçmişten gelen birçok somut kültürel mirasa sahip olduğu ve son yıllarda koruma kullanma dengesi gözetilerek bu eserlerden turizm amacı ile

başarılı bir şekilde faydalanılmakta olduğu gözlemlenmektedir.

Geçmişte insanlığa ya da kendi ülkesine hizmet etmiş önemli bilim adamlarının (Mimar Sinan/Kayseri vb.); politikacıların ve askerlerin (Kazım Karabekir Paşa Müzesi/İstanbul, Pembe Köşk/Ankara, İsmet İnönü Evi/İstanbul, Yörük Ali Evi Müzesi/Aydın vb.); devlet kurucularının (Atatürk'ün Evi/Kırklareli, Bigalı Çamyayla Atatürk Evi, Ankara Çankaya Atatürk Köşkü, Haymana Çalış Köyü Atatürk Evi Diyarbakır Komutan Atatürk Müze ve Kütüphanesi, İstanbul Atatürk Evi, Havza Atatürk Evi, Şuhut Atatürk Evi, Ankara Millî Mücadele İstasyon Atatürk Evi, Müze Köşk/Ankara, Bursa Atatürk Köşkü vb.); çeşitli alanlarda çalışan sanatçıların (Rıfat Ilgaz Kültür ve Sanat Evi/Kastamonu, Kemal Tahir Müze Evi/İstanbul, Hüseyin Rahmi Gürpınar Evi/İstanbul, Sait Faik Abasıyanık Evi/İstanbul, Tevfik Fikret Aşiyen Müzesi/İstanbul, Yahya Kemal Beyatlı Müzesi/İstanbul, Necati Cumalı Anı ve Kültür Evi/İzmir, Cahit Sıtkı Tarancı Müzesi/ Diyarbakır, Ziya Gökalp Müzesi/Diyarbakır, Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi/ Şefik Bursalı Müze Evi/Ankara, Hüsnü Züher Evi/Bursa, Barış Manço Müzesi/İstanbul, Zeki Müren Evi/Bodrum vb.) yaşamış olduğu evler; saraylar (Topkapı Sarayı, Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Çırağan sarayı, Yıldız Sarayı); köşkler (Sepetçiler Köşkü, Hidivr Kasrı, Aynalıkavak Kasrı, Küçüksu Kasrı, Filizli Köşk, Malta Köşkü, Çinili Köşk vb.); konaklar (Birgi Çakırağa Konağı/İzmir, Sipahioğlu Konağı/Karabük, Latifoğlu Konağı/Tokat, Memiş Ağa Konağı/Trabzon, Güpgüpoğlu Konağı/Kayseri, Hacıabullah Bey Konağı/Mardin, Yozgat Nizamoğlu Konağı, Hazeranlar Konağı/Amasya, Sadık Bey Konağı/Silvan vb.); yalılar (Esmâ Sultan Yalısı, Fethi Ahmet Paşa Yalısı/İstanbul vb.) yöresel mimari özelliklere sahip evler (Safranbolu evleri, Mardin evleri, Kastamonu evleri, Kapadokya evleri; Şanlıurfa evleri/Harran, Beypazarı evleri, Amasya evleri, Gaziantep evleri, Tepebağ evleri/Adana, Odunpazarı evleri/Eskişehir, Foça evleri/İzmir, Beypazarı evleri/Ankara, Taraklı evleri/Sakarya ve İstanbul'un çeşitli ilçelerinde bulunan evler (Balat) vb.); önemli olayların yaşandığı evler (Sivas Kongre Binası, Mudanya Mütarekesi Evi/Bursa, I. TBMM Binası/Ankara, TBMM/Ankara vb.) korunup, ziyaretçilerin turizm amacıyla kullanımına sunulurken, artık geçmiş yaşamların, folklorik değerlerin korunarak geleceğe aktarılmasının temel amaç olarak ele alındığı ve aynı zamanda turizm için de cazibe merkezi haline gelen müze evler (Gürcüler Evi Kent Müzesi/Göynük, Eskişehir Osmanlı Evi vb.) ve kültür evleri (Kapurcuk Kültür ve Gastronomi Evi/Marmaris, Fatma Ana Kültür Evi, Poyralı Kültür Evi, Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi vb.) yaygınlaşmaya başlamıştır.

Çalışmada temel amaç; Kırklareli il sınırları içerisinde yer alan kültür evlerinin kültürel mirasın aktarılmasındaki rolünü belirlemek ve bu yönde öneriler geliştirmektir. Bu kapsamda öncelikli olarak literatür taraması gerçekleştirilmiş kültür evleri ve Kırklareli ili kültür evleri ile genel bilgilere yer verilmiş ve kültür evlerinin kültürel mirasın aktarılmasındaki rolünün belirlenmesi ile ilgili olarak nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir.

Kültür Turizmi ve Kültürel Miras Kavramı

"Bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü, sanatı, inançları, örf ve adetleri, anlayış ve davranışları ile onun kimliğini oluşturan yaşayış ve düşünüş tarzı" şeklinde tanımlanan kültürün turizm ile bağlantısında; tarihi yapı ve müzelerin, eski sanat eserleri ve uygarlıkların kalıntılarının görülmesi sebebiyle yapılan seyahatleri kapsadığı görülmektedir (www.kultur.gov.tr, 2017).

Kültür turizmi kavramı ilk kez 1969 yılında Kanada'nın Ontaria kentinde düzenlenen bir kongrede, kültürel motivasyonlar ile seyahat etmek olarak dar anlamda tanımlanmış, daha sonra çeşitli yazarlar tarafından kültür turizmine ilişkin farklı tanımlamalar yapılmıştır (Toskay, 1993 akt: Albayrak, 2013, s. 51).

En çok kabul gören ve literatürde geçen Dünya Turizm Örgütü'nün tanımına göre; kültür turizmi, "esas itibarı bireylerin eğitim, sahne sanatları ve kültürel turlar, festivaller ve diğer etkinlikler için seyahati, sit alanlarına ve anıtlara ziyaretleri, doğal, folklorik ya da sanat ve hac için yapılan inceleme seyahatleri gibi kültürel motivasyon sağlamak amacıyla yaptıkları hareketlerdir" (WTO, 1985 akt: Christou, 2005, s. 7; Zhang, 2011, s. 9).

Silberberg (1995 akt: Christou, 2005, s. 6) de kültür turizmini "ev sahibi toplumun dışındaki kişilerin tamamen ya da kısmen tarihi, artistik, bilimsel ya da yaşam biçimleri/toplumun bölgenin ya da kurumun miras olanakları ile motive olmaları ile yapılan ziyaretler" olarak tanımlamaktadır.

Miras kavramı, Binoy tarafından (2011, s. 100) "geçmişten kalan her şey" olarak tanımlanmaktadır. 1983 yılında ilk Ulusal Miras Kongresi'nde ise miras kavramı "Geçmiş nesillerin koruyarak bugüne ilettiği ve bugünkü nüfusun önemli bir kısmının gelecek nesillere iletmek istedikleri" olarak tanımlanmaktadır (Hewison 1989 akt: Harvey, 2001, s. 327).

Kültürel miras kavramına ise ilk olarak 1972 yılında UNESCO kongresinde değinilmiş olduğu görülmektedir (Vecco, 2010, s. 322) ve bu kongrede UNESCO tarafından "Dünya Miras Listesi" ile ilgili olarak ilk adım atılmıştır. 1980'li yıllarda çeşitli alanlarda birçok uzman ile toplantılar gerçekleştirilmiş ve 1989 yılında "Geleneksel Kültür ve Folklor'un Korunması Üzerine Tavsiyeler" adlı eseri yayımlamıştır. 1999 yılında ise "Geleneksel Kültürün Korunması" isimli bir kitap yayımlamıştır (Kurin, 2004, s. 68).

UNESCO 17 Ekim 2003 tarihinde Paris'te düzenlenen 32. Genel Konferansı'nda, "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"ni kabul etmiştir. Türkiye 19 Ocak 2006 tarihli ve 5448 sayılı Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Uygun Bulunduğuna Dair Kanunla bu sürece dâhil olmuş ve 27 Mart 2006 tarihinde resmen taraf olmuştur. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın, 4848 Sayılı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanununun 13. maddesine göre Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü icracı birim olarak çalışmalarını sürdürmektedir (www.aregem.kulturturizm.gov.tr, 2017).

Somut olmayan kültürel miras ise; UNESCO tarafından; "toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar" biçiminde tanımlanmaktadır (www.aregem.kulturturizm.gov.tr, 2017).

Türkiye'deki somut olmayan kültürel miras ulusal envanterlerinin temelini, il envanterleri oluşturmaktadır ve bu çalışmalar İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün koordinasyonu ile yürütülmektedir (www.aregem.kulturturizm.gov.tr, 2017).

UNESCO listesine giren somut olmayan kültürel miras değerlerimiz Eylül 2017 tarihi itibari ile 14 adettir ve aşağıda yer almaktadır (UNESCO, 2017; www.aregem.kulturturizm.gov.tr, 2017);

- Meddahlık Geleneği (2008)
- Mevlevi Sema Töreni (2008)
- Âşıklık Geleneği (2009)
- Karagöz (2009)
- Nevruz (2009-2016) (Azerbaycan, Hindistan, İran, Kırgızistan, Pakistan ve Özbekistan ve ile ortak dosya 2009; Afganistan, Azerbaycan, Hindistan, İran, Irak, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Pakistan, Tacikistan ve Türkmenistan ile ortak dosya 2016)
- Geleneksel Sohbet Toplantıları (Yaren, Barana, Sıra Geceleri ve diğer, 2010)
- Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah (2010)
- Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali (2010)
- Tören Keşkeği Geleneği (2011)
- Mesir Macunu Festivali (2012)
- Türk Kahvesi Kültürü ve Geleneği (2013)
- Ebru: Türk Kağıt Süsleme Sanatı (2014)
- Geleneksel Çini Ustalığı (2016)
- İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufka (2016)

Geçmişten gelenlerin miras olarak kabul edilebilmesi için toplum tarafından benimsenmiş olması gerekmektedir (Binoy, 2011, s. 100). Akoğlan Kozak ve Bahçe'ye göre (2009, s. 145), kültür yaratıldığı bölge veya topluma özgüdür ve eşsizdir. Başka bir yerde üretilemez ve yaşanamaz. Doğal ortamda görülmeli ve kültür turisti, o kültürün bulunduğu yere gitmelidir. Bu nedenle kültür turizm talebi yaratır. Bu kapsamda kültürel mirasın korunması turizm açısından da büyük önem taşımaktadır.

Prompayuk ve Chairattananon'a göre (2016, s. 240) kültürel mirasın korunmasının dört temel amacı bulunmaktadır. Birincisi, kültürel miras kültürel belleği geçmişin değer bilgisini ve ataların becerilerini aktarmaktadır. İkincisi, kültürel mirasın korunması çevre, insanlar ve toplum faaliyetleri arasındaki etkileşimi desteklemektedir. Daha sonra, çevre çeşitliliği, yerel topluluk ya da farklı kimlikler ile kentsel gelişim arasında yerel eserler ve yerel zanaatkarların korunmasıdır. Son olarak ise, ekonomik kazanç yani ziyaret edilen yeni bina ve cazibe merkezlerinin maliyetlerinin azaltılmasındaki faydadır.

Ölçer Özünel de (2011, s. 261), kültür turizmi kapsamında kullanılan kültürel mirasın sürekliliğini sağlamak adına somut olmayan kültürel miras öğelerine sahip çıkılmasının önemine değinmektedir. "Son dönemlerde somut olmayan kültürel mirasın uygulamalı bir biçimde turistlerin hizmetine sunulduğu eko müzeler ve kültür evleri, geçmişine sahip çıkarak geleceğe aktarılan folklorik öğeleri içinde barındırması bakımından önem taşımaktadır" diyerek eko müzeler ve kültür evlerinin önemine vurgu yapmaktadır.

Eko Müze/Kültür Evleri

Eko müze, bir bölgede halkın katılımıyla, bir yörenin ve bağlı yaşam biçimlerinin araştırılması, korunması, kültürel ve doğal varlıkların değerlendirilmesi etkinliklerini kalıcı olarak sağlayan bir müze türüdür. Aslında bir sergileme aracı olmaktan ziyade bir yaşam biçiminin sahiplenilmesine ve varlığını sürdürmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, katılımın esas alındığı kültürel ve sosyal etkinliklerin gelişmesi için yapılan bir kurum gibidir. Bu müzelere bazen "Toplum Müzeleri" dendiği de görülmektedir (Buyurgan ve Mercin, 2005 akt: Ekelik, 2010, s. 18). İdeal bir eko müze; günlük yaşam ile alakalıdır. Geçmiş, günümüzü ve geleceği bir arada yaşatır, yörenin sosyal gelişimini amaçlar, uygulama alanı yöreseldir, dışa bağımlılığı minimumda kullanarak yerel kaynaklar yardımı ile hayatta kalmaya çalışır (www.ekomuze.org, 2017).

Literatürdeki tanımlar incelendiğinde; girişte örnekleri ile belirtildiği üzere, geçmişte insanlığa ya da kendi ülkesine hizmet etmiş önemli bilim adamlarının, politikacıların askerlerin devlet kurucularının, çeşitli alanlarda çalışan sanatçıların yaşamış olduğu evler, saraylar, köşkler, konaklar, yalılar, yöresel mimari özelliklere sahip evler, önemli olayların yaşandığı evler, yaşayan müze evler vb. evlerin kültürel miras turizmi içerisinde değerlendirilen sınıflamaya dahil olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte Türkiye'de geçmişte birçok yangın ve depremlerle karşılaşılması, göreceli olarak küçük yerlerde bu tip yapıların özelliklerinin ve değerlerinin anlaşılamamış olması, bazen de yerel yönetimlerin kaynak yetersizliği gibi nedenlerle tarihi evleri koruyamaması; günümüz şartlarında bazı bölgelerde kültürel değerlerin sergilenmesi için kültür evleri adı altında yeni binaların yapımını ya da kamu kurumlarına ait işlevini yitiren binaların (okul vb.) yeniden işlevlendirilmesini gerekli kıldığı görülmektedir. Kuşkusuz bunda tarihi ve kültürel bilincin artması kadar bu kaynaklardan turizm amacıyla gelir elde edilmesi ve böylelikle sosyal fayda sağlamanın yanı sıra ekonomik fayda sağlama amacının güdüldüğü de aşikardır.

Müzelerin temel görevi şimdiki ve gelecek nesiller için tarihi ve kültürel mirası korumak ve bunları sergilemektir (Cengiz, 2006, s. 91). Bu bağlamda eko müzeler, belli bir coğrafi alandan yaşayan halkın, gelenekleri ve toplumsal mirasından oluşmaktadır. Eko müze kavramındaki "eko" ekolojinin kısaltılmış bir şeklidir. Yalnız bu terim sadece çevreye ilişkin bir anlam ifade etmekle kalmaz kültürel mirasın belirlenmesi ve korunmasına dayanan bir anlayışı da ifade eder (www.ekomuze.org, 2017).

Kültürel Mirasın Aktarılmasında Kültür Evlerinin Rolü

Yüzyıllardır Doğu ve Batı arasında bir köprü görevi gören Türkiye, geçmişte üzerinde yaşayan birçok kültüre ev sahipliği yapmış ve yaşam biçimlerini çağın gereklerine ve kendi yaşam tarzına uyum sağlayacak biçimde dönüştürerek günümüze gelmiştir.

Bu açıdan kültür evleri tarih içerisindeki ortak kültürel deneyimlerin değişimini nesnel bir biçimde göstermesi açısından önem teşkil etmektedir. Diğer bir deyişle toplumun deneyimlerinden kesitler sunması ile son derece önemlidir. Kültür evleri bir anlamda geçmişin somut temsilidir. Geçmişte yaşanan hayatın günlük rutini hakkında önemli bilgiler sunar. Gelenek ve göreneklerin uygulama biçimlerini gösterir. Böylelikle unutulmaya yüz tutmuş yaşam biçimlerini geleceğe taşır.

Toplumların yaşamlarındaki folklorik değerler kısmen ekonomik durumları hakkında da bilgi verir. Bulunduğu coğrafya içerisindeki tarihsel bilgileri, toplumsal değerleri ve kültürü aktararak geçmiş ve bugün arasında köprü görevi üstlenir. Geçmişin ışığında bugün gelinen noktayı anlamaya katkı sağlar. Sosyo-kültürel değişimleri göstererek günümüz için eğitici bir rol üstlenir. Özellikle postmodernist tarih yaklaşımının eğitiminde önemlidir. Yerel tarihe olan ilgiyi artırır ve geçmiş yaşamları öğrenmede aktif bir ortam sunar.

Bölgede yaşayanlar için de ortak bir ruh oluşturarak insanları birleştirir ve kent kimliğinin oluşturulmasında katkı sağlar. Diğer bir deyişle ortak belleğin canlı tutulmasına olanak sağlar.

Turizm açısından özellikle ziyaret edilen yerin kültürünü anlamak adına bölgenin geçmiş yaşamlarından temsiller görülmesi vasıtası ile bir anlamda zaman içerisinde yolculuk da yapabilmeye olanak vermesi ziyaretçiler açısından olumlu bir deneyim olmaktadır.

Bölge halkı tarafından kültürel miras bilincinin oluşması bölgede çıkan eserlerin ticarileştirilmesini diğer bir anlatımla tarihi eser kaçakçılığını önlemeye de katkı sağlar.

Kırklareli Kültür Evleri

Poyralı Kültür Evi

Kırklareli'nin Pınarhisar İlçesine bağlı Poyralı Köyü muhtarı Cemile Esen, Gülay Karakulak'ın ve tüm köy halkının desteği ile kurulan "Kültür evi" 2008 yılında hizmete açılmıştır. Trakya'nın kültürünü yansıtan bu ev, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yöresel el sanatlarını yaygınlaştırmak ve geleceğe aktarabilmek amacıyla Kırklareli'nin pilot bölge olarak seçilmesiyle ortaya çıkmıştır. Tüm köy halkı köyün tarihini yansıtacak, eski sayılan bazı eşyalarını getirerek bu kültür evine bağışlamışlardır. Bu objeler arasında 150-200 yıllık, anı değeri yüksek dokuma işleri, tarım aletleri, mutfak eşyaları, giyim kuşam örnekleri ve günlük kullanım için yararlandıkları objeler bulunmaktadır. Köy halkı amaçlarının gençlere geçmişi, gelenek ve göreneklerimizimizi öğretmek olduğunu belirtmektedirler. Aynı zamanda gelen ziyaretçiler Poyralı Köyü Dokumaları'nın üretilişine tanıklık edebilmekte, bu dokumalardan satın alabilmektedirler (www.trakyaagezi.com, 2017, www.poyralikoyu.tr, 2017).

Fatma Ana Kültür Evi

Kırklareli'nin Lüleburgaz ilçesine bağlı Ertuğrul Köyü'nde Fatma (Efe) Ana 2000'li yılların başlarından itibaren bir zamanlar günlük yaşamda kullanılan fakat değişen teknoloji ve yaşam şartlarından dolayı bir tarafa atılarak kullanılmayan, yok olmaya bırakılmış etnografik eserlere gençlerin dikkatini çekmek ve yok olmalarını engellemek amacıyla bir ilke imza atarak kendisine ait evinde ve evinin bahçesinde bu eserleri biriktirmeye başlamıştır (Fatma Ana Kültür Evi Bilgilendirme Panosu, 2017). Yöreye ait olan gelinlikler, kaftanlar, kına kıyafetleri, yağlıklar, damatlıklar, erkek giysileri, şalvarlar, günlük kıyafetler, mutfak araç-gereçleri, tarımda kullanılan ziraat aletleri, biblolar, çömlekler, gaz lambaları, süs kabakları gibi pek çok etnografik eser biriktirdiklerinden bazılarıdır. Zamanla toplanan eserlerin sayısının artması ile evi ziyaretçi akınına uğramıştır

Sonrasında IPA Bulgaristan-Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Programı kapsamında Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Bulgaristan Haskova Tarihsel Müzesi

tarafından "Ortak Kimlik Ortak Tarih" konulu bir proje vasıtası ile Ertuğrul Köy'de atıl olarak duran okul restore edilerek 2016 yılında Fatma Efe'nin etnografik eserlerinin bir kısmı buraya nakledilmiştir ve okul "Fatma Ana Kültür Evi" olarak kullanılmaya başlanmıştır (Fatma Ana Kültür Evi Bilgilendirme Panosu, 2017).

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi

Milliyetçi kültürü güçlendirmek amacıyla 1912 yılında kurulan, Türk ocaklarına ait olan bu yapı; Ulu Önder Atatürk'ün 21 Aralık 1930 tarihinde halka hitap ettiği Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından koruma altına alınmış tarihi bir binadır.

Eski Türk Ocağı binası 2002 yılında Bakanlık imkanları ile restore edilmek üzere 49 yıllığına Verem Savaş Derneği tarafından Kültür Bakanlığı'na tahsis edilmişse de daha sonra sembolik bir fiyatla restore edilmek ve kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere İl Özel İdaresi tarafından satın alınmıştır. Daha sonra AB Sınır Ötesi İşbirliği Programı kapsamında 2009 yılında TRAKAB tarafından hazırlanan "İki Komşu Ülkenin Kültürel Mirası" Projesiyle hibe almaya hak kazanmıştır. Proje gereği restorasyon işlemi tamamlandıktan sonra 5 yıl süre ile proje amaçlarına yönelik karşılıksız kullanım hakkının TRAKAB'a verilmesine karar verilmiştir. TRAKAB kapandıktan sonra binanın kullanım hakkı tekrar İl Özel İdaresine geçmiştir. 2013 yılında tamamlanan restorasyon çalışmalarından sonra, Sayın Vali Esengül CİVELEK'in öngörüsüyle 2016 yılında Kırklareli yöresine ait kültür ve milli mirasın sergilenmesi amacıyla bal mumu heykel müzesine çevrilerek Eski Türk Ocağı binası "Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi" ne dönüştürülme çalışmasına başlanılmıştır.

Kırklareli Kültür ve Sanat Evi'nde Kırklareli'nin 10 Kasım 1922'de bağımsızlığını kazandıktan sonraki kültürel yapısı ve gündelik yaşamı ele alınmıştır. Kaybolmakta olan hardaliyecilik, sepetçilik, çömlekçilik, peynircilik gibi meslekleri canlandırarak, aynı zamanda giyim kuşam, mutfak kültürü ve düğün gibi folklorik zenginlikleri, üstün gerçekçi heykeller, aslına uygun hazırlanmış dekorlar ve bilgilendirme panoları ile anlatılmaktadır. Kültür ve Sanat Evi'nin içerisinde senaryo üç ana hattan oluşmaktadır; mesleki canlandırma, pazar yeri, düğün kültürü ve mutfak yaşamı, kıyafet ve gündelik yaşamdır.

Bodrum katta kurgulanan mesleki canlandırma ve pazar yeri senaryosunda geçmişte Kırklareli zanaatları olarak bilinen çömlekçilik, hardaliyecilik ve süpürgecilik hakkında heykeller ve döneme özgü yapımların işlemleri görselleriyle birlikte anlatılmaktadır.

Birinci katta düğün kültürü ve Kırklareli'ye özgü yemeklerin yapımı anlatılmıştır. Damat merasimi ve gelin odası yöreden döneme ait alınan kıyafetlerle bezenerek hazırlanmıştır tüm bunlar yöreye ait bir köy düğünü kısa filmiyle zenginleştirilmiştir.

İkinci kat ise kıyafetler ve günlük yaşam senaryosu üzerine kurgulanmıştır. Kırklareli ilinde günümüzde de varlığını sürdüren peynircilik ve bunun yapımını anlatan heykeller ve görselleri yer almaktadır. Kırklareli'ye özgü yemeklerden olan tarhana ve pekmez yapımı döneme ait olan araç gereç ve heykel görselleriyle desteklenmiştir (www.kulturvesanatevikirklareli.com, 2017).

Metadoloji

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın ana amacı kültürel mirasın geleceğe aktarılmasında kültür evlerinin rolünü Kırklareli ili özelinde belirlemektir. Ayrıca kültür evleri ile ilgili olarak literatüre katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Yarı-yapılandırılmış mülakat formu vasıtası ile nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemi, araştırmanın tasarlanması ve gerçekleştirilmesinde araştırmacıya esneklik sağlamaktadır. Araştırmanın her aşamasında duruma göre yeni yöntem ve yaklaşımlar geliştirme, araştırmanın kurgusunda değişiklikler yapma nitel araştırmanın özünü oluşturmaktadır. Nitel araştırmaların bir özelliği de keşfedici olmalarıdır. Keşfedici özelliğe sahip araştırmalar, üzerinde az çalışılmış konuları aydınlatmada oldukça kullanışlı ve yararlıdır (Neuman, 2012 akt: Karataş, 2015, s. 64). Bu kapsamda mülakat formunda sorular; "kuruluş süreci", "kültürel miras değerleri", "güvenlik", "tanıtım", "turist profili", "çalışan profili", "kültür evinin özellikleri", "kültür evinin yöreye sağladığı katkılar" ve "kültür evinin geleceğine yönelik öneriler ile ilgili bulgular" olmak üzere temalara ayrılmış ve bu temalara ilişkin sorular belirlenmiştir.

Kültür evi yetkilileri ile görüşme öncesi randevu alınmış ve kültür evlerinde belirtilen tarihlerde (Poyralı Kültür evi ve Fatma Ana Kültür evi ile 23.09.2017'de ve Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi ile 29.09.2017'de) görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme esnasında not tutulmuş ve her bir görüşme 90-120 dk. arasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin başında çalışmanın yapılaş amacı, nedeni açıklanarak bilgi verilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma görüşülen kişilerin verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

Araştırmanın Bulguları

Araştırmanın bulguları yorumlanırken sadece görüşmelerden değil gözlem yönteminden de faydalanılmıştır.

➤ Kuruluş Süreci ile İlgili Bulgular

○ "Kültür evlerinin kurulması aşamasında destekleyiciler kimler/hangi kurumlar olmuştur?"

Poyralı Kültür Evi: Eski kaymakamlardan Sadullah Koloğlu zamanında yaptırılan bina başlangıçta köy konağı olarak kullanılmış daha sonra muhtarlık binası olarak bir süre hizmet verdikten sonra köy okulu olarak kullanılmıştır. Daha sonra ise spor kulübü olan bina kültür evi olmadan önce de köy kahvesi olarak işletilmiştir. Cemile Esen'in muhtarlığı sırasında ise kültür evi olması ile ilgili çalışmalar başlatılmıştır. Muhtar Cemile Esen öncülüğünde kaymakamlık, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve halkın desteği ile bugünkü halini almıştır. Köy sakinlerinden Gülay Karakulak'ın terzilik, dokumacılık vb. el becerisi olduğu için kurulum aşamasında birçok konuda da yardım etmiştir.

Eskiler (yaşça büyük olan köy sakinleri) eski gelenek görenekleri, kendi çocuklukları zamanındaki anılarını anlatarak eşyaların düzeninin oluşturulmasında

katkı sağlamıştır. Örneğin çeyiz serme vb. anlatılarak çeyizlerin, eşyaların kullanımı anlatılarak eskisi gibi canlandırılmaya çalışılmıştır. Köy halkının hangi konuda bilgisi varsa düzen o şekilde sağlanmıştır. Örneğin; kadınlar çeyiz bölümünü hazırlarken erkekler de tarım aletleri bölümünü düzenlemiştir.

Fatma Ana Kültür Evi: Kuruluş aşamasında İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, muhtar, Valilik katkıda bulunmuş ilaveten Fatma Efe'nin evinden alınan eserlerin yerleştirilme aşamasında köy sakinlerinin yardımı olmuştur.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Eski Türk Ocağı Binası olarak bilinen bina, 2013 yılında tamamlanan restorasyon çalışmasından sonra 2016 yılına kadar kullanılmamış olup 2016 yılında Sn. Valimiz Esengül Civelek'in öngörüsü ile Kültür ve Sanat Evi'ne dönüştürülmüştür. Sn. Vali Esengül Civelek'in liderliğinde Kırklareli İl Özel İdaresi Müdürü Sn. Ziya Eser ve Sn. Zeynep Suna Dalcalı'nın katkıları ile bugünkü halini almıştır.

o "Kültür evlerinin kurulması aşamasında yaşanan sorunlar nelerdir?"

Poyralı Kültür Evi: Kültür evi kurulurken yaşanan en önemli sorun muhtar Cemile Esen'in kültür evinden kasıtlı neyi ifade etmeye çalıştığının anlaşılabilmesidir. Kültür evinin ne anlama geldiğini bilmeyen ve öncesinde böyle bir deneyime sahip olmayan köy sakinleri başlangıçta ne yapacağını bilememiştir. Ayrıca binanın öncesinde özel bir işletme (kahvehane) olarak kullanılmasından dolayı dönüşüm esnasında sıkıntılı bir süreç yaşanmıştır. İlaveten 7 sene gönüllü bir şekilde çalışan Gülay hanıma sonrasında maaş bağlanmıştır. Kültür evinde çalışacak olan kişiye bir ödenek sağlanmaması kültür evlerinin tamamen gönüllülük esaslı ile var olmaya çabaladığının da bir göstergesidir.

Fatma Ana Kültür Evi: Fatma Ana Kültür Evi kurulumu esnasında hazırda eşyalar bulunduğu için sorun yaşanmamıştır. Asıl ev miraslı olduğu için restore edilen okul binasına eşyalar taşındı. Kültürel değerler hazır olduğu için normalde restore edilmeyecek olan okul binasının restore edilmesine izin verildi.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Restorasyon sırasında yaşanan aksilikler, binanın tarihi vasfından dolayı istenenlerin bir kısmının yapılamaması gibi sorunlar yaşandı

➤ **Sergilenen Kültürel Miras Değerleri** ile İlgili Bulgular

o "Kültür evinde yöreye özgü olan hangi kültürel miras ürünleri bulunmaktadır?"

Poyralı Kültür Evi: Çeyizler, dokuma ürünler, tarım aletleri, giyecek eşyalar, geçmişte günlük hayatta kullanılan eşyalar, fotoğraflar vb.

Fatma Ana Kültür Evi: Giyecekler, bakır eşyalar, fotoğraflar, giyeceklerde kullanılan yağlık vb. aksesuarlar, gaz lambası, süs kabağı, heybe, dokuma ürünler, tarım aletleri, biblolar, geçmişte günlük hayatta kullanılan eşyalar, hamur tekneleri vb.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Gündelik yaşamda kullanılan geleneksel ürünler (giyim, kuşam, mutfakta kullanılanlar vb. folklorik değerler), mesleklerin tanıtımı (hardaliyecilik, sepetçilik, çömlekçilik, peynircilik) ve bu mesleklerin icrasında kullanılan araçlar, birebir köylerde yaşayanların ölçüleri ile hazırlanan balmumu heykeller, dekorlar, bilgilendirme panoları.

o "Kültür evinde var olan eserlerin envanter kayıtları bulunmakta mıdır?"

Poyralı Kültür Evi: Envanter kayıtları tutulmuş olup muhtarda bulunmaktadır. Kayıtlarda eserlerin muhteviyatı, kim tarafından verildiği ve verilme tarihi bilgileri yer almaktadır

Fatma Ana Kültür Evi: Fatma Ana'nın yaşadığı ve misafirlerini ağırladığı yerde herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Fakat muhtarlığa giden eserlerin kayıtları mevcuttur.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Envanter kayıtları bulunmaktadır

○ "Eserlerin altında açıklayıcı bilgiler bulunmakta mıdır?"

Poyralı Kültür Evi: Eserlerin altında sadece beyaz kağıtların üzerine Gülay hanım tarafından yazılan kimin verdiği ve tarihinin bulunduğu yazılar yer almaktadır. Bu yazılar birer iğne ile eserlerin altına tutturulmuştur. Sadece dikkatli bir biçimde bakıldığında görülebilmektedir.

Fatma Ana Kültür Evi: Hem Fatma Ana'nın yaşadığı evde hem de kültür evinde böyle bir bilgilendirme bulunmamaktadır.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Eserlerin üzerinde beyaz kağıtların üzerine yazılmış bilgiler bulunmaktadır. Aynı zamanda Poyralı Kültür evine ilaveten başış numarası da bulunmaktadır.

○ "Yöreye özgü kültürel değerlerin kültür evlerinde yeterli ölçüde sergilendiğini düşünüyor musunuz? Görüşleriniz nelerdir?"

Poyralı Kültür Evi, Fatma Ana Kültür Evi ve Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: kültürümüzü yeterli derecede sergilediğimizi düşünüyoruz bunun için yeterli derecede kültürel değerimiz mevcut şeklinde cevap vermişlerdir.

➤ Güvenlik ile İlgili Bulgular

○ "Sergilenen eserlerin korunması ile ilgili gerekli önlemler alınmış durumda mıdır? Konu ile ilgili görüşleriniz nelerdir?"

Poyralı Kültür Evi: Güvenlik personeli bulunmamaktadır. İlaveten kıyafetler, dokuma ürünler vb. Gülay hanım tarafından güvelere karşı naftalin yöntemi ile korunmaya çalışılmaktadır.

Fatma Ana Kültür Evi: Güvenlik personeli bulunmamaktadır. Fakat kendi yaşadığı yerde birkaç aydır Kırklareli İl Özel idaresi tarafından bir görevli ile yollanan güvenlik kamerası olduğunu belirtmektedir. Eserlerin fiziksel anlamda korunması için herhangi bir güvenlik önlemi yoktur. Özellikle bahçede yer alan ahşap ürünlerin çürümekte olduğunu belirtmektedir.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Güvenlik personeli bulunmamaktadır fakat kameralar mevcuttur. Çalışılan firma eserlerin korunması ile ilgili çalışanlara bilgilendirme yapmıştır ve bu talimatlara göre hareket edilmektedir. Ayrıca çalışan elemanlar tarafından günlük tozların alınması vb. temizlik yapılmaktadır.

➤ **Turist Profili** ile İlgili Bulgular

○ "Kültür evini ziyaret eden turist profili hakkında bilgi verebilir misiniz?"

Poyralı Kültür Evi: Her tür turist tipi geliyor. Turlarla gelen de var, çocuklu aileler de bekar olanlar da. Hem yerli hem de yabancı turistler geliyor.

Fatma Ana Kültür Evi: Yerli ve yabancı birçok kişi geliyor. Bulgaristan, Finlandiya, Belçika, Almanya hatta Hindistan'dan gelenler var. İstanbul'dan turlarla gelen olduğu gibi kendi başına duyup gelenler de mevcut. Farklı yerlerden gelen öğrenciler de oldukça fazla.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Öğrenciler, aileler, hem yerli hem de yabancı ziyaretçilerimiz var. Baskın olan bir grup söz konusu değil. Yılın dönemlerine göre değişiyor.

○ "Kültür evini turistler hangi dönemde ziyaret ediyorlar?"

Poyralı Kültür Evi: Yılın her döneminde ziyaretler gerçekleştirilirken en çok Mart-Haziran ayları arasında ziyaretçiler yoğunlukta.

Fatma Ana Kültür Evi: Daha çok bahar döneminde ziyaret ediliyor. İlkbahar ve sonbahar ayları ziyaretlerin yoğunlaştığı dönemler.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Yılın her döneminde ziyaretler gerçekleştirilirken, özellikle ilkbahar ve sonbahar dönemlerinde dışarıdan daha fazla ziyaretçi gelmektedir. Buna ilaveten kışın da öğrenciler tarafından yoğun bir ilgi gösterilmektedir. 29.08.2017 tarihine kadar toplam 9700 kişi kültür evini ziyaret etmiştir.

○ "Kültür evini ziyaret eden turistlerin geliş biçimleri hakkında bilgi verebilir misiniz?"

Poyralı Kültür Evi, Fatma Ana Kültür Evi ve Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Her türlü turist her türlü şekilde geliyor. Turla gelen olduğu gibi, başkasından duyarak gelen de çok fazla. Kırklareli'nde yaşayanlar olduğu kadar bazen de Kırklareli'ne gelenleri gezdirmek amacıyla Kırklareli sakinlerinin ziyaretçi getirdikleri de oluyor.

➤ **Çalışan Profili** ile İlgili Bulgular

○ "Kültür /kültürel miras/turizm alanı ya da alanlarıyla ilgili bir eğitim aldınız mı?"

Poyralı Kültür Evi, Fatma Ana Kültür Evi ve Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Çalışanlarının bu yönde bir eğitimi bulunmamaktadır. *Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi* çalışanlarında sergilenen eserler ile ilgili bilgilendirme notları bulunmaktadır.

○ "Yabancı dil bilen personeliniz bulunmakta mıdır?"

Poyralı Kültür Evi, Fatma Ana Kültür Evi ve Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi'nde; yabancı dil bilen kimse bulunmamaktadır. Gelen yabancı ziyaretçiler ile kendi kişisel çabaları ile anlaşmaya çalışmaktadırlar. Resmi ziyaretler esnasında ya da turlarda tercümanlar bulunmaktadır.

○ "Kültür evleri sizin açınızdan ne anlam ifade ediyor?"

Poyralı Kültür Evi: Bu ev bizleri geçmişe götürüyor. Çocukluğumuza götürüyor. Bizden daha yaşlı insanlar buraya geldiklerinde duygulanıp, ağlıyorlar. Tanıtımında isminin geçmesi gurur verici. Bazen de ülkemizi, köyümüzü tanıtmak için çeşitli vesilelerle yurt dışına çıkıyoruz böyle zamanlarda da köyümüze ve köyümüzün kültürüne olan ilgiden gurur duyuyorum.

Fatma Ana Kültür Evi: Kültürel değerler bir yerde toplandığı için yok olması önlenmiş oldu. Sözlü sosyal gelenek aktarılmış oldu. Kendi kültürümüzü tanıma ve

tanıtma imkanı bulduk. Hatta kültür evimizi ziyaret edenler burası da bizim de kültürümüzü yansıtıyor Trakya, Balkan kültürü hepimizin kültürü diyerek kendilerine babaannelerinden dedelerinden kalan eşyalar getiriyorlar. Buraya Bulgaristan köylerinden bile eşya getirenler oluyor. Çünkü kültürel değerlerimiz birbirine benziyor. Örneğin yeni gelen bir gelinlik var 105 yıllık.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Geçmişten günümüze ışık tutması açısından son derece önemli. Trakya'da yaşayan insanların geçmiş yaşam kültürlerini günümüze ulaştırması somut olmayan kültürel mirasımızın diğer tarihi eserler gibi gelecekle buluşturulmasını çok önemli buluyoruz. Şahsım adına da böyle önemli bir görevin valilik tarafından bize verilmesi ve böyle bir projede aktif rol oynamış olmayı, emek harcamayı gurur verici buluyorum.

➤ **Tanıtım** ile İlgili Bulgular

○ "Kültürün tanıtılmasında sırasında broşür, rehberlik vb. hizmetler veriliyor mu?"

Poyralı Kültür Evi ve Fatma Ana Kültür Evi: Tanıtım broşürü bulunmuyor. Gülay Hanım Poyralı Kültür Evi'nde rehberlik yapıyor gelenlerin sorularını yanıtlıyor. Aynı şekilde Fatma Ana'da misafirlerini kendi evinde kendi misafirleri gibi ağırladıktan sonra Fatma Ana Kültür Evi'ne götürüyor.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Kültür ve Sanat Evi ile ilgili hazırlanmış broşürler basım aşamasında olup, kültür evinin tanıtımı esnasında çalışan personel ziyaretçilere rehberlik ediyor. Çalışan personel İş Kur'un Toplum Yararına Programı (TYP) çerçevesinde istihdam edilmiş olup bölge insanından sağlanması nedeni ile kültürü tanıtacak kadar hakimler. Bunun yanı sıra sürekli memur alımı için de çalışmalar sürdürülmektedir.

○ "Kültür evinin tanıtımı hususunda neler yapıyorsunuz?"

Poyralı Kültür Evi ve Fatma Ana Kültür Evi: Tanıtım; TV yayınları, gezginlerin blog hesapları ile yapılıyor. Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü yönlendiriyor. Üniversitenin, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün çabaları ile birçok acentanın da tur programı içerisinde yer alıyorlar.

Kırklareli İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Tanıtım broşürleri basım aşamasında olup, ayrıca tanıtım ile ilgili web sayfası bulunmaktadır.

➤ **Kültür Evinin Katkıları İle İlgili Bulgular**

○ "Kültür evinde sergilenen ürünlerin üretimine devam ediliyor mu?"

Poyralı Kültür Evi: Pancar pekmezi yapımı ve dokuma halen daha devam ediyor.

Fatma Ana Kültür Evi: Üretim devam etmiyor. Sadece dokuma yapılıyor.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: hardaliye ve peynirin üretimine devam edilmekte bununla birlikte sepetçilik ve çömlekçilik üretimi şu anda devam etmesine rağmen geleceğe yönelik durumu ustaların yerine yenilerinin yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır.

○ "Kültür evinde ziyaretçilerin yöreye özgü satın alabileceği ürünler var mıdır? Nelerdir?"

Poyralı Kültür Evi: Dokuma ürünler ve pancar pekmezi alımı mümkün.

Fatma Ana Kültür Evi ve Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi'nde, böyle bir olanak sunulmamaktadır.

- "Kültür evinde herhangi bir etkinlik düzenleme imkanına sahip misiniz?"

Poyralı Kültür Evi: Etkinlik ve gösteri yapılmıyor.

Fatma Ana Kültür Evi: Proje döneminde toplantılar yapıldı. Şu anda da kışın köylüler köyün sorunlarını konuşmak için toplanıyorlar

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: küçük gruplar toplantı odasında kendilerinin getirdiği Kırklareli ile ilgili dökümanlarla sunumlar gerçekleştirebiliyor.

- "Kültür evlerinin yöreye katkıları (sosyal, kültürel, ekonomik açıdan) konusunda görüşleriniz nelerdir?"

Poyralı Kültür Evi: Köy tanındı. Esnaf ve köylüler kazandı. Çevre köylü kazandı. Ben ise insan kazandım.

Fatma Ana Kültür Evi: Kültür evinde üretilen bir şey olmadığı için doğrudan kültür evine aktarılan ekonomik bir değer söz konusu değil. Sadece yöre esnafına, kooperatif satışlarına katkısı oldu. Muhtarlıkta tarım, arıcılık, tavukçuluk, dokuma kursları verildi. Köyümüz tanındı. Köyde yaşayan kadınlardan oluşan bir koro kuruldu ve köyümüz dışarıda da tanıtılmaya başlandı. Kültür evi sayesinde birçok insan tanıma imkanına sahip oldum. Bu sayede güzel dostluklarım oldu.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Sosyal ve kültürel anlamda eski meslekler, üretim yöntemleri görülüyor, geçmiş yaşam biçimleri öğreniliyor. İlimize gelen ziyaretçiler halkımızın da ekonomik gelirine katkıda bulunuyor.

➤ Kültür Evlerinin Geleceğine Yönelik Öneriler ile İlgili Bulgular

- "Kültür evinde yer alması gerektiğini düşündüğünüz değerler var mıdır? Nelerdir?"

Poyralı Kültür Evi: Köyümüze ait geçmiş yaşamı canlandıracak her şey mevcut, belki yorgancılık ile ilgili birkaç örnek konabilir.

Fatma Ana Kültür Evi: Gramafon olsaydı iyi olurdu. Gramafona merakım var. Geçmişte kullanıldığı için burada da sergilenseydi iyi olurdu.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Realistik bir zurnacı heykeli olabilirdi. Bunun yanı sıra çiftçilik de burada önemli bir zanaat. Bir çiftçi de canlandırılabilirdi. İlaveten bahçede sergilenen resimlerde geçmişe dönük nostaljik yaşamlar canlandırılabilirdi.

- "Kültür evinin yaşatılması ve geleceğe aktarılması ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?"

Poyralı Kültür Evi: İlerleyen zamanlarda Kültür Evi'nin bodrum katının da eserlerin değerlendirilmesi amacı ile kullanılması düşünülüyor. Emekli öğretmenlerimizden biri bodrum katında köy ile ilgili fotoğraf sergisi yapılabilir tarım aletleri de yine bodrum katta sergilenebilir şekilde geleceğe dair önerilerde bulundu. Köy halkı kültür evine sahip çıktığı için kültür evimiz gelecekte de varolacaktır

Fatma Ana Kültür Evi: Ben hastalanana kadar burası var olacak. Sonrasında belki yeğenlerim devam ettirir. Benim yaşadığım ev ne olur bilemem ama Fatma Ana Kültür Evi olarak kurulan diğer taraf da eserler sergilenmeye devam edebilir. Gelecekte muhtarlık ve köy halkının sahip çıkmasına bağlı.

Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi: Kültür evimize gelen ziyaretçilerin yoğun ilgisi gelecekte de buraya sahip çıkılacağına göstergesidir.

Ayrıca girişin ücretsiz olmasına rağmen kültür evine katkı yapabilmek adına sembolik bir ücret ödeme isteğinde olan pek çok ziyaretçimizin olması da bunu kanıtlar niteliktedir.

Sonuç ve Öneriler

Küreselleşmenin zaman içinde kültür üzerindeki yıkıcı etkilerinin söz konusu olması yerel ölçekte de kültürün korunmasını gerekli kılmaktadır. Ayrıca turizm açısından değerlendirildiğinde turistik talebin oluşmasında somut olan kültürel mirasların yanı sıra somut olmayan kültürel mirasların etkisi de önemlidir. Kültürler arası iletişimde köprü fonksiyonunu üstlenen turizm için kültürel mirası oluşturan unsurlar Batman ve Oğuz'un (2011, s. 190) belirttiği üzere; farklı medeniyetlerden kalma eserler, şehirler, köyler, değişik folklorik yapılar, el sanatları, dokumacılık, tarımsal ürünler gibi unsurlar olarak sayılmaktadır. Binoy'da (2011, s. 100) miras turizmi gelişiminin ana odak noktasını, yerel ekonomiyi canlandırmak ve o bölgeye turist çekmek ve turistlere miras bilgisini yaymak suretiyle ev sahibi nüfusun yaşam standardını iyileştirmek olarak kabul etmektedir.

Kültürel mirasın geleceğe aktarılmasında kültür evlerinin rolü son derece önemlidir aynı zamanda turizm amacı ile kullanılması da ekonomik bir değer oluşturmaktadır. Kırklareli ilinde yer alan kültür evlerinin kültürel mirasın aktarılmasındaki rollerinin belirlenmesi için yapılan çalışma ile ilgili genel bir değerlendirmeye gidildiğinde; öncelikle bu işin önemini kavramış kişilerin kuruluş sürecinde liderlik yaptığı ve yerel halkın elinden gelen katkıyı sağladığı görülmektedir. Ayrıca yerel yönetimler de gerekli desteği sağlamaktadır.

Sergilenen kültürel miras değerlerinin sadece yörenin kültürünü değil Trakya Bölgesi'nin kültürünü de yansıttığı söylenebilir. Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi'nde kültürlerin çoğulculuğu çerçevesine dikkat edildiği görülmektedir.

Kültür evlerinde kültürel miras envanteri tutulurken sadece veren kişinin ismi ve tarihinin yanı sıra verilen eşyanın ismi, kullanım alanı, varsa hikayesi de eklenmesi daha uygun olacaktır. Böylelikle unutulmaya yüz tutan bu değerler daha etkili bir biçimde geleceğe taşınacaktır.

Yapılan araştırmada kültür değerlerinin korunması ile ilgili güvenlik önlemlerinin yetersiz olduğu ve bireysel çabalarla korunduğu gözlemlenmiştir. Konu ile ilgili uzmanların eğitim vermesi ve ayrıca uzun vadede sürdürülebilirliğin sağlanması için profesyonel destek alınması önemlidir.

Kültür evlerini ziyaret edenlerin profillerine bakıldığında, geniş bir yelpazede oldukları görülmektedir. Bu da kültür evlerinin kuruluşunun ne kadar önemli olduğunu, toplumun her kesiminden ziyaretçilerin Kırklareli kültürüne olan ilgisini ve aynı zamanda yabancı ziyaretçilerin de buna dahil olduğu görülmektedir.

Çalışan profili ile ilgili bulgular, çalışanların turizm ile ilgili ya da kültürel miras ile ilgili bir eğitim almadıklarını göstermektedir. Bunun yanı sıra yabancı dil sorununun da ziyaretçilerle gelen tercümanlar vasıtası ile çözüldüğü belirlenmiştir. Sınır ili olan Kırklareli'nde kültürel mirasın aktarılmasında yabancı dil bilen personel sorununun çözümlenmesi gereklidir. Ayrıca özellikle başlangıçta gönüllülük esasına göre hizmet verilen kültür evlerinde sürdürülebilirliğin sağlanması için bu işin eğitimini almış kişilerin çalıştırılması ve bu kişilere yaptıkları için karşılığını ücret olarak da almaları için mali kaynak oluşturulması çalışmaları yapılmalıdır.

Yapılan çalışma sonucunda, kültür evlerinin kültürel mirasın aktarılmasının yanı sıra, bölge insanına ekonomik anlamda da katkı sağladığı belirlenmiştir.

Kültür evlerinin gelecekte de var olmalarının başta bölge insanının sahip çıkmasına akabinde yerel yönetimlerin de ilgisi ve işbirliğine bağlı olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgulardan hareketle kültür evlerine profesyonel bir yönetim ve desteğin gerekli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca kültür evlerine teknolojiden daha fazla faydalanmaları, ilerleyen zamanlarda arttırılmış gerçeklik uygulamalarına yönelmeleri, Fatma Ana ve Poyralı Kültür Evleri'nin internet üzerinden Kırklareli Valiliği İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi'ndeki gibi 360 derece panoramik görüntüden faydalanması ve broşür bastırması önerilebilir.

Kültür evlerinin sürdürülebilirliği için Mali kaynak yaratmak adına, hediyelik eşyalar hatıra olarak satılabileceği gibi (magnet, Kırklareli müziklerinden oluşan cd, Kırklareli tarihi ve kültürü ile ilgili kitaplar vb.) yöresel ürünlerin satışı da yapılabilir. Ayrıca kültür evlerine bağış kutusu da konabilir.

Kültür evlerinin bahçe kısımları da kamusal rekreatif alan olarak kullanıma sunulabilir. Kültür evleri ile ilgili İngiltere'deki gibi "Historic Houses Association" gibi bir birlik kurulabilir. Böylelikle kültür evleri arasında bir rota da oluşturulmuş olur.

Kültür evlerinin mimari açıdan da incelenerek bir çalışmanın yapılması buna ilaveten engelli erişimi için de imkanların sağlanması uygun olacaktır.

Sonuç olarak yapılan çalışma ile kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılmasında kültür evlerinin rolünün ve turizm açısından değerlendirilmesi ile de kültür turizmine katkısının önemi ortaya konmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akoğlan Kozak M. ve Bahçe S. A. (2009). Özel İlgi Turizmi. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Albayrak A. (2013). Alternatif Turizm. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Batman, O. ve Oğuz, S. Ç. (2011). "Kültür Turizmi". Editörler: Necdet Hacıoğlu ve Cevdet Avcıkurt. Turistik Ürün Çeşitlendirmesi. Nobel Yayınları, 2. Basım, 189-208, Ankara.
- Binoy, T. A. (2011). "Archaeological and Heritage Tourism Interpretation A Study". South Asian Journal of Tourism and Heritage, 4 (1), 100-105.
- Cengiz, E. (2006). "Müze Pazarlaması: Pazarlama Karması Elemanlarının Müzelere Uyarlanması". Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, cilt 15, sayı 1, 87-108.
- Christou, E. (2005). Heritage and Cultural Tourism: A Marketing-Focus Approach. içinde: International Cultural Tourism: Management, Implications and Cases. editör: David Leslie, Marianna Sigala, Elseiver, 3-15.
- Ekelik H. G. (2010). Sosyal Bilgiler Derslerinde Müze Faaliyetlerinin Programlanması (Konya Müzeleri Örneği). (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim ABD, Konya.
- Fatma Ana Kültür Evi Bilgilendirme Panosu (2017). Fatma Ana Kültür Evi, Kırklareli.

- Harvey D. C. (2001). "Heritage Pasts and Heritage Presents: Temporality, Meaning And The Scope Of Heritage Studies". International Journal of Heritage Studies, vol. 7, no. 4, 319-338.
- Karataş, Z. (2015). "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri". Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, cilt 1, sayı 1, 62-80.
- Kurin R. (2004). "Safeguarding Intangible Cultural Heritage in the 2003 UNESCO Convention: A Critical Appraisal", Museum International, no.221-222, (vol.56, no. 1-2), Blackwell Publishing, 67-76.
- Ölçer Özünel, E. (2011). "Kültür Turizminde "Yöresel" ve "Otantik" Olanı Sorgulamak ve Tüketilmiş Mekânları Yeniden Üretmek Üzerine". International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, vol, 6/4, 255-262.
- Prompayuk, S. ve Chairattananon, P. (2016). "Preservation of Cultural Heritage Community: Cases of Thailand and Developed Countries", Procedia-Social and Behavioral Sciences, vol, 234, 239-243.
- UNESCO (2017). <https://ich.unesco.org/en/state/turkey-TR?info=elements-on-the-lists>, 2017
- Vecco, M. (2010). "A Definition of Cultural Heritage: From the Tangible to the Intangible". Journal of Cultural Heritage, 11, 321-324.
- Zhang, Y. (2011). Cultural Tourism Products: A Case Study in The Xi' An City. Theses. University of Nevada, Las Vegas.
- <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,50837/somut-olmayan-kulturel-mirasin-korunmasi-sozlesmesi-hak-.html>, 2017.
- <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,50838/unesco-insanligin-somut-olmayan-kulturel-mirasinin-tems-.html>, 2017.
- <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,50839/somut-olmayan-kulturel-miras-envanter-calismalari.html>, 2017.
- <http://www.ekomuze.org/content/view/193/86/>, 2017
- <http://www.kultur.gov.tr/TR,96254/kultur.html>, 2017.
- <http://www.trakyagezi.com/poyrali-derin-kokler/> 2017
- <https://poyralikoyu.tr.gg/Haberler/index-2.htm>, 2017
- <https://www.kulturvesanatevikirkclareli.com/hakkinda>, 2017.